

پراکندگی رفتارهای پرخطر جنسی در مشاغل گوناگون افراد مراجعه کننده به مرکز مشاوره

بیماری‌های رفتاری

پژمان باقری^۱، حسین فرامرزی^۲

۱. کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۲. متخصص بیماری‌های عفونی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

چکیده

زمینه و هدف: رفتارهای مخاطره آمیز جنسی، جوانان و نوجوانان را در معرض خطر ابتلا به HIV و بیماری‌های آمیزشی قرار می‌دهد. مطالعه حاضر به منظور بررسی شیوع رفتارهای پرخطر جنسی در مشاغل مختلف جهت اطلاع رسانی به برنامه ریزان عرصه سلامت و گروه‌ها و اصناف مختلف جامعه انجام شده است. **مواد و روش کار:** مطالعه حاضر یک مطالعه مقطعی توصیفی است که بین سال‌های ۸۸-۸۳ بر روی مراجعه کنندگان به مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز به روش سرشماری جهت بررسی اطلاعات مربوط به رفتارهای پرخطر جنسی انجام شده است. **یافته‌ها:** بیشترین میزان شیوع رفتارهای پرخطر جنسی در میان به ترتیب آرایشگران خانم (۳۶٪)، بیکاران (۹/۵۱٪) و نقاشان (۸/۵۳٪) مشاهده گردید. هم‌چنین بین جنس با شغل آرایشگری و سن با مشاغل ارتباط معنی داری مشاهده شد. **نتیجه گیری:** رسانه‌های گروهی و وزارت بهداشت و درمان می‌بایست نگاه ویژه‌ای به صنوف مختلف داشته باشند و بر اساس تفاوت شیوع رفتارهای پرخطر در مشاغل مختلف ساختار آموزشی اختصاصی تری به کار گیرد. [م ت ع پ ز، ( ) -]

کلیدواژه‌ها: شیوع رفتارهای پرخطر جنسی، مشاغل گوناگون، مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری شیراز

مقدمه

پرخطر جنسی از پرونده‌های افراد استخراج و وارد فرآیند مطالعه گردید. در پایان ارتباط بین متغیرهای جنسیت و سن افراد با داشتن رفتارهای پرخطر جنسی از طریق آزمون‌های χ^2 و t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

در این مطالعه به طور کلی تعداد ۲۵۸۰۷ نفر مراجعه کننده دارای پرونده در مرکز مشتمل بر ۲۰۶۳۲ نفر مرد (۷۹/۹۵٪) و ۵۱۷۵ نفر زن (۲۰/۲۵٪) مورد بررسی قرار گرفتند. در ادامه شیوع مراجعه مشاغل مختلف به مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری و درصد شیوع روابط جنسی با جنس مخالف در هر یک از مشاغل آمده است (نمودار ۱).

بیشترین میزان شیوع رفتارهای پرخطر جنسی در میان افراد مراجعه کننده دائمی به مرکز، در میان به ترتیب آرایشگران خانم (۳۶٪)، بیکاران (۹/۵۱٪) و نقاشان (۸/۵۳٪) مشاهده گردید؛ هم‌چنین بیشترین میزان مراجعه افراد به مرکز در میان به ترتیب رانندگان (۲۸/۸۱٪)، بیکاران (۲۲/۹۳٪) و دانش آموزان (۱۴/۱۵٪) مشاهده گردید (جدول ۱). از میان مردان و زنان مطالعه که رفتار پرخطر جنسی با جنس مخالف را گزارش کرده‌اند، حدود ۹۹ درصد مردان رفتار جنسی خود را تفتنی و ۵۸ درصد زنان رفتار خود را تن فروشی به دلیل مشکلات اقتصادی گزارش کرده‌اند؛ بقیه زنان، افراد خود معرف روسپی‌ای بوده‌اند که به دلیل بروز مشکلات روانی خانوادگی به این مرکز مراجعه کرده بودند.

برای تعیین ارتباط جنسیت با رفتارهای پرخطر جنسی در هر یک از مشاغل دانشجو، آرایشگر و دانش آموز که تفکیک جنسیتی دارند از آزمون χ^2 استفاده گردید.

بر اساس گزارش مرکز تحقیقات ایدز ایران، رابطه جنسی بیشترین عامل ابتلا به بیماری ایدز در دنیا است و اعتیاد تزریقی، بیشترین عامل ابتلا به این بیماری در کشورمان است.^۱ آخرین آمارها در سال ۱۳۸۸ حاکی از وجود تقریبی ۱۸۶۸۰ نفر بیمار مبتلا به ایدز در کشور با شیوع ۹۵ درصدی در مردان و ۵ درصدی در زنان می‌باشد.^{۲،۳} بایستی چگونگی آموزش‌ها در زیر مجموعه‌های جمعیتی مانند مشاغل متناسب با نیازها و میزان شیوع رفتارهای پرخطر در آن‌ها باشد.^۴ یکی از این مشکلات نداشتن آگاهی کافی متصدیان مشاغل گوناگون نسبت به اهمیت رعایت موازین بهداشتی شخصی و حرفه‌ای می‌باشد؛^۵ چرا که درصد شیوع رفتار پرخطر جنسی در مشاغل مختلف متفاوت است.^۶ مطالعه حاضر به منظور بررسی رفتارهای پرخطر جنسی در مشاغل مختلف در افراد مراجعه کننده به مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز و تعیین میزان شیوع آن در مشاغل گوناگون جهت اطلاع رسانی به برنامه ریزان عرصه سلامت و گروه‌ها و اصناف مختلف جامعه انجام شده است.

روش کار

این مطالعه یک مطالعه مقطعی است که بین سال‌های ۸۸-۸۳ بر روی مراجعه کنندگان به مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز به روش سرشماری انجام شده است. در این مطالعه تنها افرادی که در این مرکز دارای پرونده و سوابق مستمر قبلی بوده‌اند مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات شغلی و دموگرافیک افراد براساس یک چک لیست که توسط محققین طراحی شده بود جمع آوری و مورد تحلیل قرار گرفت. هم‌چنین اطلاعات مربوط به آخرین مصاحبه با افراد در مورد سابقه رفتارهای

جدول ۱: ویژگی‌های کلی مشاغل مورد مطالعه

شغل	دانشجو	سرباز	نقاش	راننده	آرایشگر	خانه دار	کارگر	بیکار	دانش آموز
	مرد زن	مرد	مرد	مرد زن	مرد زن	زن	مرد	مرد زن	مرد زن
تعداد	۱۴۰۲	۳۴۴	۱۰۵۵	۷۴۳۵	۸۶	۳۵۷۱	۲۳۴۰	۵۹۲۰	۳۶۵۴
میانگین سنی	۲۷±۵/۴	۲۴±۲/۳	۳۵±۴/۹	۲۹±۵/۷	۲۵±۲/۴	۳۱±۱/۹	۲۸/۵±۲/۲	۲۷/۶۶±۵/۷	۱۷±۳/۵
درصد متاهلین	۲۵	۲۲	۴۸	۳۹	۲۱	۶۶	۳۹	۴۴	۰
سابقه رفتار جنسی	۶۷	۲۶	۹۰	۲۶۱	۱۱	۱۵۰	۱۹۸	۵۶۳	۱۳۰
شیوع رفتار پرخطر جنسی	٪۶۳/۶	٪۵۷/۷	٪۵۳/۸	٪۵۱/۳	٪۳۶	٪۲۰/۴	٪۴۶/۸	٪۵۱/۹	٪۳۹/۵
فراوانی مراجعه به مرکز مشاوره	۱۴۰۲	۳۴۴	۱۰۵۵	۷۴۳۵	۸۶	۳۵۷۱	۲۳۴۰	۵۹۲۰	۳۶۵۴

مشاغل نقاش، راننده، آرایشگر و کارگر آزاد در ابتدا به رفتارهای پرخطر جنسی مشاهده گردید. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد برخورداری پایین برخی از مشاغل از حمایت‌های اجتماعی، چگونگی و شرایط محیط کار و سختی کار می‌تواند همراه با افزایش تقاضاهای محیطی و بروز رفتارهای پرخطر برخلاف خواسته فرد، وی را در مسیر انحرافات مختلف اجتماعی من جمله روابط پرخطر جنسی که کلید بسیاری از مشکلات روحی و روانی است، قرار دهد. در مورد دانش‌آموزان باید گفت به علت کم رنگ بودن آموزش‌ها در زمینه‌ی تغییر نگرش، مهارت آموزشی یا توانمندسازی رفتارها، نمی‌توان تغییر چندانی در شیوع این رفتارها با توجه به آموزش‌های ناقصی که دریافت می‌کنند، انتظار داشت. لازم به ذکر است که نه‌اجم فرهنگی، بیکاری، نبود تفریحات سالم، کاهش میزان ازدواج، افزایش سن ازدواج، افزایش میزان طلاق، جوان بودن جمعیت، توزیع ناعادلانه ثروت، مهاجرت و جایگاه ضعیف NGO از عوامل مؤثر و مساعد کننده‌ی بروز رفتارهای پرخطر در نوجوانان و جوانان در کشور ما می‌باشند. با توجه به نتایج این مطالعه به‌طور کلی می‌توان گفت که رسانه‌های گروهی و وزارت بهداشت و درمان با همکاری بین بخشی با سایر نهادها از جمله آموزش و پرورش می‌بایست نگاه ویژه‌ای به صنوف مختلف داشته باشند و بر اساس تفاوت شیوع رفتارهای پرخطر در مشاغل مختلف ساختار آموزشی اختصاصی تری به کار گیرند.

سیاسگذاری

از ریاست محترم و کلیه کارشناسان و پرسنل مرکز مشاوره بیماری‌های رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز که در زمینه گردآوری داده‌ها نهایت لطف و همکاری خود را مبذول فرمودند، کمال تشکر و امتنان به‌عمل می‌آید. این طرح با هزینه شخصی انجام شده است و تحت حمایت مالی هیچ سازمانی نبوده است.

References

- Hatami H. Emerging reemerging infectious diseases and employee health. 3rded. Tehran: Seda Center Press; 2004: 30-37.
- Kelly JA, Lawrence JS. AIDS prevention and treatment: Psychology's role in the health crisis. Clin Psychol Rev J 1988; 8(3): 255-284.
- Lega M, Manoka A, Kivuvu M. Non-ulcerative sexuality transmitted disease as risk factors for HIV-1 transmission in women: Result from a cohort study. AIDS 1993; 7(1): 95-102.
- Razani N, Mohraz M, Kheirandish P. HIV risk behavior among injection drug users in Tehran, Iran. Addiction J 2007; 102(9): 1472-1482.
- Khodayarifard M, Abedini Y. Case report of behavioral-therapeutic family identity sexual disorder. Iran J Psychiatry Clin Psychol 2006; 9: 35.
- Rao KS, Pilli RD, Rao AS and Chalam PS. Sexual lifestyle of long distance lorry drivers in India: Questionnaire survey. BMJ 1999; 318(7177): 162-3.

The dispersal of high risk sexual behaviors in different occupations of people referred to council center of Shiraz medical university

Pezhman Bagheri,¹ Hossain Faramarzi²

Background: High risk sexual behaviors endanger young people and adolescents to HIV infection and other sexual diseases. The objective of this study was to assess the dispersal of high risk sexual behaviors in different in our referred patients to council center of Shiraz medical university.

Materials and Method: This descriptive, cross sectional study was done between 2004-2009 years on referred people to council center of Shiraz medical university by census method.

Results: Maximum prevalence of high risk sexual behaviors observed in women's barber (36%), unemployed individuals (9.51%) and painters (8.53%); and the maximum referred people observed in drivers (28.81%), unemployed individuals (22.93%) and school students (14.15%).

Conclusions: Totally, according to our results, we can conclude that media and health ministry must be looking for different socio-economic groups and occupations providing special training structure.

Keywords: High risk sexual behaviors prevalence, different occupation and council center of Shiraz University of medical science.

1. MSc of Epidemiology, Shiraz University of Medical Sciences and Health services,
2. Proficient Of Infectious Diseases, Shiraz University of Medical Sciences and Health services,